

**STANDARDI SIGURNOSTI I KVALITETA
ZA ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO U FBIH**

(verzija april, 2020.)

Sarajevo, 2020. godine

Standardi sigurnosti i kvaliteta za Zavod za javno zdravstvo u FBiH

- Autori: Prim.dr. Zoran Riđanović, AKAZ
Doc.dr.sci. Vera Kerleta-Tuzović, AKAZ
- Recenzija: Prim.dr. Davor Pehar, Zavod za javno zdravstvo FBiH
- Saradnici: Prof.dr.sci. Aida Ramić, Zavod za javno zdravstvo FBiH
Doc.dr.sci. Sanjin Musa, Zavod za javno zdravstvo FBiH
Aida Kurtović, MA Zavod za javno zdravstvo FBiH
- Izdaje: AKAZ – Agencija za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u FBiH
Dr. Mustafe Pintola 1, 71000 Sarajevo, BiH
tel.: 387 33 771-870, fax: 387 33 771-870,
email: akaz@akaz.ba,
web: www.akaz.ba

Copyright © 2020 AKAZ

Ovaj dokument predstavlja vlasništvo AKAZ-a (Agencije za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u FBiH). Namijenjen je za javnu objavu, njime se može svako koristiti, na njega se pozivati, ali samo u originalnom obliku, bez ikakvih izmjena, uz obavezno navođenje izvora podataka. Korištenje ovog dokumenta protivno gornjim navodima, povreda je autorskih prava AKAZ-a, sukladno Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima BiH. Počinitelj takve aktivnosti podliježe kaznenoj odgovornosti.

UVOD

Standardi sigurnosti i kvaliteta Zavoda za javno zdravstvo FBiH koje je Agencija za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u FBiH (AKAZ) izradila su prvi standardi ove vrste koji su napravljeni u svrhu uspostave sistema sigurnosti koji je zakonski obavezan te uspostave sistema kvaliteta, koji je dobrovoljan za taj nivo zdravstvene zaštite.

Prvi nivo u hijerarhiji čini devet esencijalnih usluga javnog zdravstva koje daju temelj za bilo koju aktivnost u oblasti javnog zdravlja i osnovu za definisanje certifikacijskih i akreditacijskih kriterija:

1. Praćenje zdravstvenog stanja radi utvrđivanja zdravstvenih problema/potreba (3 standarda, 8 C i 4 A kriterija);
2. Utvrđivanje i nadzor zdravstvenih prijetnji i rizika (4 standarda, 17 C i 3 A kriterija);
3. Edukacija osoblja i stanovništva (2 standarda, 3 C i 5 A kriterija);
4. Uspostavljanje i razvoj mreže za javno zdravstvo (6 standarda, 5 C i 12 A kriterija);
5. Primjena zakona i propisa u zaštiti zdravlja i obezbjeđenju sigurnosti (3 standarda, 7 C i 1 A kriterij);
6. Pristupačne, prihvatljive i dostupne zdravstvene usluge za populaciju (2 standarda, 0 C i 3 A kriterija);
7. Osiguranje kompetentnih ljudskih resursa za javno zdravlje (4 standarda, 8 C i 4 A kriterija);
8. Evaluacija učinkovitosti, dostupnosti i kvaliteta populacionih zdravstvenih usluga (2 standarda, 4 C i 4 A kriterija);
9. Istraživanja novih pristupa i inovativnih rješenja za zdravstvene probleme (3 standarda, 1 C i 7 A kriterija).

Svako od navedenih poglavlja se sastoji od određenog broja standarda, koji, opet, imaju određen broj kriterija unutar sebe. Pomoću ispunjavanja kriterija, ocjenjuje se ispunjenost pojedinog standarda. Kriteriji su podijeljeni na „A“, čime se označavaju akreditacijski kriteriji ili kriteriji kvaliteta i „C“ kriteriji, čime se označavaju certifikacijski kriteriji ili kriteriji sigurnosti. Pripadnost jednoj ili drugoj vrsti kriterija se vidi oznakom „C“ ili „A“ ispod troznamenaste odrednice broja kriterija (vidi ispod primjer na Slici 1.).

Kriterije sigurnosti je obavezno ispuniti u potpunosti (100%) da bi ustanova dobila certifikacijski status, dok za akreditacijski status je potrebno ispuniti kriterije kvaliteta u obimu od 80%. „C“ kriteriji čine osnovne standarde/kriterije javnozdravstvene sigurnosti. Ukupno ovaj set standarda ima 96 kriterija, 53 za certifikaciju (55%) i 43 za akreditaciju (45%). Bodovni sistem za certifikaciju je 1-0; 1=potpuno ispunjen kriterij (P) i 0=neispunjen kriterij (N). Bodovni sistem za akreditaciju je 2-1-0, tj. 2=potpuno ispunjen kriterij (P); 1=djelomično ispunjen kriterij (D) i 0=neispunjen kriterij (N), dok se sa NP označava "nije primjenjivo".

Standardi sigurnosti i kvaliteta Zavoda za javno zdravstvo u FBiH

Nivo ispunjenja kriterija se određuje putem dokaza o pridržavanju koji se nalaze u zadnjoj koloni od izjave kriterija (Slika 1.).

Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
1.1.3 A	Podaci i informacije (navedeni pod 1.1.1) prezentiraju se federalnom ministarstvu zdravstva, Vladi FBiH i Parlamentu FBiH, kao i relevantnim institucijama i medijima.	<i>U principu, svi-se podaci i informacije od interesa mogu specifično urediti i predstaviti, što je osobito važno za medije.</i> <i>Ovo se može urediti i redovnim obavještanjem zdravstvenih profesionalaca i javnosti preko web stranica Zavoda.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u prezentaciju podataka, informacija i indikatora za zdravstvene profesionalce i javnost; - Intervju sa direktorom, šefovima službi/odgovornim osobama.
1.1.4 C	Postoje procedure za provjeru tačnosti, pouzdanosti i tumačenja podataka i informacija u skladu sa naukom i praksom javnog zdravstva koji su zasnovani na dokazima.	<i>Postoje logičke kontrole samo za podatke iz KZZJZ, a iz drugih ustanova tipa; MUP, Federalni zavod za statistiku preuzimaju se gotove baze podataka koje se provjeravaju.</i> <i>Procedure su napisane/revidirane u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u metodologiju provjere tačnosti i pouzdanosti podataka; - Intervju sa direktorom, šefovima službi/odgovornim osobama za zdravstvenu statistiku, socijalnu medicinu i statističarem.
1.1.5 C	ZZJZ FBiH provodi monitoring i procjenu redovne ocjene zdravstvenog statusa stanovništva FBiH radi praćenja napretka u odnosu na postavljene zdravstvene ciljeve.	ZZJZ FBiH promovira korištenje podataka o ocjeni zdravstvenog profila i osigurava da svi akteri u zdravstvu, javnost i zainteresirani mogu lako pristupiti tim informacijama.	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u godišnje praćenje trendova, oboljenja i uzroka smrti - Uvid u politiku za unapređenje zdravlja populacije i plan rada (akcioni plan); - Uvid u postizanje prethodno postavljenih ciljeva;

Slika 1.

Uspostava sistema sigurnosti je zakonom obavezna i mora se uraditi u svim zdravstvenim ustanovama odnosno ustanovama u kojima se pružaju zdravstvene usluge. Sistem kvaliteta je dobrovoljan ali se oslanja na sistem sigurnosti, što u prevodu znači da se on može implementirati ili u prethodno certificiranim ustanovama ili istovremeno sa uspostavom sistema sigurnosti.

SADRŽAJ

UVOD	3
POGLAVLJE 1. PRAĆENJE ZDRAVSTVENOG STANJA RADI UTVRĐIVANJA ZDRAVSTVENIH PROBLEMA/POTREBA.....	8
1.1 ZDRAVSTVENI PROFIL POPULACIJE U ZAJEDNICI (ZPPZ)	9
1.2 POPULACIONI ZDRAVSTVENI PODACI	11
1.3 POPULACIONI ZDRAVSTVENI REGISTRI.....	12
POGLAVLJE 2. UTVRĐIVANJE I NADZOR ZDRAVSTVENIH PRIJETNJI I RIZIKA	14
2.1 SISTEMI NADZORA RADI PRAĆENJA RIZIČNIH ZDRAVSTVENIH DOGAĐAJA.....	15
2.2. PROAKTIVNI PLAN ZA PRIPREMU I ODGOVARANJE NA HITNE JAVNOZDRAVSTVENE DOGAĐAJE	17
2.3. ISTRAGA POJAVE HITNIH JAVNOZDRAVSTVENIH DOGAĐAJA.....	19
2.4. ISTRAGE POMOĆU DOSTUPNIH LABORATORIJA.....	21
POGLAVLJE 3. EDUKACIJA.....	22
3.1 PROCES MEDICINSKE EDUKACIJE	23
3.2 EDUKACIJE I UNAPREĐENJA ZDRAVLJA STANOVNIŠTVA U FBiH.....	25
POGLAVLJE 4. USPOSTAVLJANJE I RAZVOJ MREŽE ZA JAVNO ZDRAVSTVO.....	26
4.1 USPOSTAVLJANJA MREŽE ZA JAVNO ZDRAVLJE	27
4.2 USPOSTAVLJANJE I RAZVIJANJE SARADNIČKIH PROCESA SA STRATEŠKIM PARTNERIMA	29
4.3 RAZVOJ FLEKSIBILNOG I DINAMIČNOG JAVNOZDRAVSTVENOG SISTEMA.....	31
4.4 POLITIKA JAVNOG ZDRAVLJA	32
4.5 PROCES UNAPREĐENJA ZDRAVLJA U ZAJEDNICI	33
4.6 STRATEŠKI PLAN.....	34

POGLAVLJE 5. PRIMJENA ZAKONA I PROPISA U ZAŠTITI ZDRAVLJA I OBEZBJEĐENJU SIGURNOSTI	36
5.1 PEGLED ZAKONA I PROPISA.....	37
5.2 IZMJENE I DOPUNE ZAKONSKE REGULATIVE	38
5.3 PRIMJENA ZAKONA, PROPISA I UREDBI	39
POGLAVLJE 6. PRIHVATLJIVE I DOSTUPNE ZDRAVSTVENE USLUGE ZA POPULACIJU KANTONA	40
6.1 ZDRAVSTVENE USLUGE	41
6.2 INTEGRIRANA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	42
POGLAVLJE 7. OSIGURANJE KOMPETENTNIH LJUDSKIH RESURSA ZA JAVNO ZDRAVLJE	44
7.1 OSIGURANJE KOMPETENTNIH LJUDSKIH RESURSA.....	45
7.2 PODSTICAJ NA RAZLIČITE OBLIKE EDUKACIJE	46
7.3 IMPLEMENTACIJA STRATEŠKOG PLANA I STANDARDA.....	47
7.4 RUKOVODSTVO USTANOVE	48
POGLAVLJE 8. EVALUACIJA UČINKOVITOSTI, DOSTUPNOSTI I KVALITETA POPULACIONIH ZDRAVSTVENIH USLUGA	50
8.1 . ANALIZA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE	51
8.2 SISTEM KOORDINIRANJA	53
POGLAVLJE 9. ISTRAŽIVANJA NOVIH PRISTUPA I INOVATIVNIH RJEŠENJA ZA ZDRAVSTVENE PROBLEME U ZAJEDNICI	54
9.1 EVALUACIJE PROCESA UNAPREĐENJA ZDRAVLJA	55
9.2 SARADNJA S AKADEMSKIM I ISTRAŽIVAČKIM INSTITUCIJAMA.....	56
9.3 UČEŠĆE U POPULACIONIM I SISTEMSKIM ISTRAŽIVANJIMA.....	57
LISTA SKRAĆENICA	58

PREGLED SADRŽAJA STANDARDA

PREGLED SADRŽAJA STANDARDARDA

- ❖ Šta se dešava u Federaciji BiH?
- ❖ Znamo li koliko smo zdravi?

POGLAVLJE 1. PRAĆENJE ZDRAVSTVENOG STANJA RADI UTVRĐIVANJA ZDRAVSTVENIH PROBLEMA/POTREBA

St.	C kriteriji	A kriteriji	Σ
1.1	4	2	6
1.2	1	1	2
1.3	3	1	4
Σ	8	4	12

Ovo poglavlje sadrži:

- tačnu i periodičnu procjenu zdravstvenog stanja stanovništva koja se odnosi na:
 - provođenje zdravstveno-statističkih istraživanja u svrhu praćenja, procjene i analize zdravstvenog stanja stanovništva;
 - utvrđivanje zdravstvenih rizika i određivanje potrebnih zdravstvenih usluga;
 - obraćanje pažnje na vitalnu statistiku i zdravstveno stanje grupa koje su pod većim rizikom u odnosu na ukupnu populaciju;
 - utvrđivanje resursa koji podržavaju kantonalni zavod javnog zdravstva u promociji zdravlja i unapređenju kvaliteta života u zajednici;
- korištenje odgovarajućih metoda i tehnologija radi tumačenja i prosljeđivanja podataka različitim akterima u zdravstvu;
- opis saradnje između svih komponenti ZZJZ FBiH, uključujući i privatni sektor - radi uspostavljanja populacionih zdravstvenih informacijskih sistema;
- ZZJZ FBiH provodi zdravstveno statistička istraživanja u svrhu praćenja, procjene i analize zdravstvenog stanja stanovništva kao i organizacije i rada zdravstvenih ustanova za područje kantonâ (Zakon o zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH, član 119.).

1.1 Zdravstveni profil populacije u zajednici (ZPPZ)			
Standard	Izjava		Reference
1.1	Zavod za javno zdravstvo FBiH (ZZJZ FBiH) ima, održava i unapređuje zdravstveni profil populacije u zajednici (ZPPZ) radi praćenja zdravstvenog statusa populacije i unapređenja zdravstvene zaštite tokom vremena.		<p>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, broj 46/10, 75/13</p> <p>Zakon o evidencijama u oblasti zdravstva, „SN FBiH“, broj 37/12</p> <p>Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH, br. 59/05, 52/11, 6/17</p>
	<p style="text-align: center;">Uputstvo</p> <p>ZZJZ FBiH provodi zdravstveno-statistička istraživanja u svrhu praćenja, procjene i analize zdravstvenog stanja stanovništva FBiH (ZSS FBiH) kao i organizacije i rada zdravstvenih ustanova za područje kantona</p>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
1.1.1 C	ZSS FBiH sastoji se od podataka i mjera širokog nadzora zdravstvenog statusa i zdravstvenih rizika na populacijskom nivou i na nivou Federacije BiH predlaže i provodi zdravstveno-statistička istraživanja (u svrhu praćenja, procjene i analize ZSS), kao i organizacije zdravstvene zaštite, - predlaže i provodi populaciona istraživanja u svrhu praćenja, analize i ocjene zdravstvenog ponašanja, prisutnosti populacionih faktora rizika i faktora rizika iz životne okoline, kao i drugih faktora čiji su rizici po zdravlje prepoznati.	ZSS FBiH uključuje: demografske i socijalno-ekonomske karakteristike, dostupnost resursa za zdravlje; obrasce rizičnog ponašanja u zajednici; zdravstvene indikatore okoliša; socijalno i mentalno zdravlje; zdravlje žena i djece; smrtnost, morbiditet i povređivanje; zarazne bolesti; značajne zdravstvene događaje koji imaju javnozdravstveni značaj.	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u odgovarajuće podatke, informacije i indikatore; - Uvid u informacije o trendovima u zdravstvenom statusu zajedno sa faktorima rizika i zdravstvenim resursima; - Intervju sa direktorom, šefovima službi/odgovornim osobama za zdravstvenu statistiku, socijalnu medicinu i statističarem.
1.1.2 C	Podaci i informacije (navedeni pod 1.1.1) i poduzete mjere u rješavanju zdravstvenih pitanja zajednice dostavljaju se ZZJZ FBiH.	Podaci, informacije i indikatori dostavljaju se ZZJZ FBiH od strane kantonalnih zavoda za javno zdravstvo u propisanim rokovima i propisanom formatu.	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u evidenciju i kopiju izvještaja koji je upućen na adresu ZZJZ FBiH; - Intervju sa direktorom, šefovima službi/odgovornim osobama za zdravstvenu statistiku, socijalnu medicinu i statističarem.

Standardi sigurnosti i kvaliteta Zavoda za javno zdravstvo u FBiH

Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
1.1.3 A	Podaci i informacije (navedeni pod 1.1.1) prezentiraju se federalnom ministarstvu zdravstva, Vladi FBiH i Parlamentu FBiH, kao i relevantnim institucijama i medijima.	<i>U principu, svi-se podaci i informacije od interesa mogu specifično urediti i predstaviti, što je osobito važno za medije.</i> <i>Ovo se može urediti i redovnim obavještavanjem zdravstvenih profesionalaca i javnosti preko web stranica Zavoda.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u prezentaciju podataka, informacija i indikatora za zdravstvene profesionalce i javnost; - Intervju sa direktorom, šefovima službi/odgovornim osobama.
1.1.4 C	Postoje procedure za provjeru tačnosti, pouzdanosti i tumačenja podataka i informacija u skladu sa naukom i praksom javnog zdravstva koji su zasnovani na dokazima.	<i>Postoje logičke kontrole samo za podatke iz KZZJZ, iz drugih ustanova (tipa MUP, Federalni zavod za statistiku) preuzimaju se gotove baze podataka koje se provjeravaju.</i> <i>Procedure su napisane/revidirane u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u metodologiju provjere tačnosti i pouzdanosti podataka; - Intervju sa direktorom, šefovima službi/odgovornim osobama za zdravstvenu statistiku, socijalnu medicinu i statističarem.
1.1.5 C	ZZJZ FBiH provodi monitoring i procjenu redovne ocjene zdravstvenog statusa stanovništva FBiH radi praćenja napretka u odnosu na postavljene zdravstvene ciljeve.	<i>ZZJZ FBiH promovira korištenje podataka o ocjeni zdravstvenog profila i osigurava da svi akteri u zdravstvu, javnost i zainteresirani mogu lako pristupiti tim informacijama.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u godišnje praćenje trendova, oboljenja i uzroka smrti - Uvid u politiku za unapređenje zdravlja populacije i plan rada (akcioni plan); - Uvid u postizanje prethodno postavljenih ciljeva; - Intervju sa direktorom, šefovima službi/odgovornim osobama za zdravstvenu statistiku, socijalnu medicinu i statističarem.
1.1.6 A	ZZJZ FBiH uvezuje i periodično unapređuje ZPPZ koristeći za to podatke o ocjeni zdravstvenog profila.		<ul style="list-style-type: none"> - Intervju sa direktorom i statističarem; - Traženje dokaza o unapređenju ZPPZ; - Implementacija politike za unapređenje zdravlja populacije.

1.2 Populacioni zdravstveni podaci			
Standard	Izjava		Reference
1.2	Populacioni zdravstveni podaci prikazuju se u lako razumljivim formatima za krajnje korisnike, a uključuju i grafički prikaz trenda tokom vremena radi poređenja relevantnih varijabli, kao što su spol, dob, geografska pripadnost i slično.		Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH, br. 59/05, 52/11, 6/17“
	<p style="text-align: center;">Uputstvo</p> <p><i>Korištenje modernih tehnologija u upravljanju, analizi, prezentaciji i informiranju svih aktera u zdravstvu i javnosti o zdravlju populacije.</i></p>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
1.2.1 C	Selektirani populacioni zdravstveni podaci dostupni su, osim u papirnoj formi, i na Internetu (web stranici ZZJZ FBiH).		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u internet prezentaciju ZZJZ FBiH i dostupne populacione podatke; - Intervju sa šefovima službi/odgovornim osobama za zdravstvenu statistiku, socijalnu medicinu i informatičarem te prezentacija Zavoda na Internetu.
1.2.2 A	Svi podaci na Internetu se redovno ažuriraju prema proceduri, a web stranice ZZJZ FBiH osiguravaju relevantne linkove radi uvida u dopunske podatke.	<i>Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Intervju sa informatičarem i prezentacija ažurnosti obnavljanja sadržaja web stranica; - Pregled linkova na web sajtu radi ocjene pristupa drugim izvorima informacija.

1.3 Populacioni zdravstveni registri			
Standard	Izjava		Reference
1.3	Na nivou kantona postoje populacioni zdravstveni registri za pojedine bolesti i pružanje preventivnih zdravstvenih usluga radi informiranja donosioca političkih odluka, praćenja implementacije programa i populacionih istraživanja.		<p><i>Pravilnik o načinu sprovođenja obavezne imunizacije, imunoprofilakse i hemoprofilakse protiv zaraznih bolesti te o osobama koje se podvrgavaju toj obavezi „SN FBiH“, br. 22/07, 19/08, 6/10 8/11, 12/12, 95/13, 64/14, 16/15</i></p> <p><i>Pravilnik o uvjetima za sprovođenje imunizacije FBiH, „SN FBiH“, br. 20/08</i></p> <p><i>Međunarodna zdravstvena regulativa (2005. godine).</i></p> <p><i>Pravilnik o uvjetima kojima moraju udovoljavati zdravstvene ustanove koje obavljaju imunizaciju protiv žute groznice i bjesnoće „SN FBiH“, br. 10/08</i></p> <p><i>Zakon o evidencijama u oblasti zdravstva „SN FBiH“, br. 37/12</i></p> <p><i>Zakon o statistici u FBiH, „SN FBiH“, br. 63/03 i 09/09</i></p> <p><i>Pravilnik o načinu i rokovima dostavljanja, obliku i formi zbirnih izvještajnih obrazaca, „SN FBiH“, br. 61/18</i></p> <p><i>Zakon o inspekcijama u FBiH „SN FBiH“, br. 69/05</i></p> <p><i>Pravilnik o načinu prijavljivanja zaraznih bolesti, „SN FBiH“, br. 101/12</i></p> <p><i>Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH“ br. 59/05, 52/11, 6/17</i></p>
	Uputstvo		
	ZZJZ FBiH provodi zdravstveno-statistička istraživanja u svrhu praćenja, procjene i analize zdravstvenog stanja stanovništva FBiH (ZSS FBiH) kao i organizacije i rada zdravstvenih ustanova za područje kantona.		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
1.3.1 A	Registar za karcinom omogućuje praćenje incidence, stadije raka, načine i protokole tretmana i upućivanja u veće centre (domaće i inozemne) i vjerovatnoće preživljavanja.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dostupne populacione podatke i registar; - Intervju sa šefovima službi/odgovornim osobama za zdravstvenu statistiku, socijalnu medicinu i informatičarem te prezentacija Zavoda na Internetu.

Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
1.3.2 C	Registri imunizacije omogućavaju uvid u status vakcinalne pokrivenosti za specifične bolesti i dobne skupine u zajednici.	<i>Nadležni kantonalni zavod za javno zdravstvo sastavlja zbirni mjesečni izvještaj o provedenoj vakcinaciji i potrošnji vakcina na svom području, i dostavlja ga Federalnom zavodu i to najkasnije do 20. u mjesecu, za prethodni mjesec, a godišnji izvještaj dostavlja najkasnije do 15. marta za proteklu kalendarsku godinu.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Intervju s epidemiologom/šefom službe ili odgovornom osobom; - Uvid u registar i status vakcinalne pokrivenosti u FBiH.
1.3.3 C	ZZJZ FBiH prikuplja, kontrolira i analizira podatke dostavljene od strane kantonalnih zavoda prema proceduri.	<i>ZZJZ FBiH prima i pojedinačne prijave za određene bolesti. Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dostavljene podatke kantonalnih davalaca usluga - Uvid u ažurnost dostavljanja traženih podataka,
1.3.4 C	ZZJZ FBiH dobija podatke od kantonalnih ZZJZ prema zakonom definisanim izvještajnim obrascima, propisanih od Federalnog ministarstva zdravstva, a na prijedlog Zavoda za javno zdravstvo FBiH i Zavoda zdravstvenog osiguranja u kantonu.	<i>Postoje jedinstveni metodološki principi, statistički standardi i postupci za oblikovanje i slanje izvještaja, odnosno za vrstu, sadržaj i način vođenja evidencija iz oblasti zdravstva.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u izvještajne obrasce - Intervju sa šefovima službi/odgovornim osobama za zdravstvenu statistiku, socijalnu medicinu i informatičarem te prezentacija Zavoda na Internetu.

PREGLED SADRŽAJA STANDARDA

❖ Da li smo spremni da odgovorimo na zdravstvene probleme i potencijalne prijetnje?

POGLAVLJE 2. UTVRĐIVANJE I NADZOR ZDRAVSTVENIH PRIJETNJI I RIZIKA

St.	C kriteriji	A kriteriji	Σ
2.1	3	1	4
2.2	6	1	7
2.3	5	0	5
2.4	3	1	4
Σ	17	3	20

Ovo poglavlje opisuje:

- epidemiološko istraživanje epidemija bolesti i obrasce pojave infektivnih bolesti, hroničnih oboljenja i povreda, riziko faktore iz životne sredine te druge zdravstvene prijetnje;
- programe za suzbijanje infektivnih bolesti;
- pristup javnozdravstvenoj laboratoriji koja je u stanju da vodi brze skrininge i testiranja pojave bolesti na velikom uzorku populacije.
- sadržaj rada ZZJZ FBiH u smislu ocjene uticaja okoline i hrane na zdravstveno stanje stanovništva na području kantona, smanjivanje efekata vanrednih situacija i nesreća na zdravlje stanovništva, te mjere za unapređenje stanja u oblasti javnog zdravlja.

2.1 Sistemi nadzora radi praćenja rizičnih zdravstvenih događaja			
Standard	Izjava		Reference
2.1	ZZJZ FBiH oblikuje i održava sisteme nadzora radi praćenja rizičnih zdravstvenih događaja i prijetnji po javno zdravlje, utvrđivanja promjena ili obrazaca u vezi sa zdravstvenim stanjem populacije i radi istraživanja uzroka ili faktora koji leže u pozadini takvih zdravstvenih pojava.		<p><i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti „SN FBiH“, broj 46/10, 75/13</i></p> <p><i>Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti „SN FBiH“, br. 29/05</i></p> <p><i>Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, „SN FBiH“, br. 39/03, 22/06 i 43/10</i></p> <p><i>Zakon o hrani „SG BiH“, br. 50/04</i></p> <p><i>Zakon o vodama „SN FBiH“, br. 70/06</i></p> <p><i>Pravilnik o obliku i sadržaju osnovne medicinske dokumentacije</i></p> <p><i>Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja individualnih izvještajnih obrazaca i drugih pomoćnih obrazaca za vođenje evidencija</i></p> <p><i>Pravilnik o načinu i rokovima dostavljanja, obliku i formi zbirnih izvještajnih obrazaca „SN FBiH“ br. 61/18</i></p> <p><i>Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH, br. 59/05, 52/11, 6/17</i></p> <p><i>Pravilnik o načinu prijavljivanja zaraznih bolesti „SN FBiH“, br. 101/12</i></p>
	Uputstvo		
	<p><i>Kontrola rizika i prijetnji po javno zdravlje. Ocjenjuje se uticaj okoline, hrane i vode na zdravstveno stanje stanovništva na području kantona, smanjivanje efekata vanrednih situacija i nesreća na zdravlje stanovništva, te predlažu mjere za unapređenje stanja u oblasti javnog zdravlja.</i></p>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
2.1.1 C	ZZJZ FBiH preuzima prikupljene podatke od kantonalnih ZZJZ na osnovu kojih se utvrđuju riziko-faktori za zdravstvene prijetnje za nivo Federacije BiH.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dostavljene podatke - Intervju s osobljem

Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
<p>2.1.2</p> <p>C</p>	<p>ZZJZ FBiH koristi moderne informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) kao podršku sistemima nadzora i istraživanja pojava bolesti i povređivanja.</p>	<p><i>Sistemi nadzora na federalnom nivou su povezani sa federalnim (i državnim) sistemom nadzora radi sveobuhvatnog praćenja zdravstvenih događaja. Ta uvezanost ostvaruje se dosljednim korištenjem procedura za prikupljanje, analizu, prezentaciju i izvještavanje podataka. Procedure su napisane/revidirane u zdnje tri godine</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Intervju sa informatičarem, zdravstvenim statističarem i epidemiologom; - Uvid u procedure za prikupljanje, analizu, prezentaciju i izvještavanje; - Uvid u korištenje IKT (fax, e-mail, npr.); - Informacijska uvezanost sa kantonalnim zavodima za javno zdravstvo ,i drugim federalnim institucijama; - Informacijska uvezanost sa kantonalnim institucijama.
<p>2.1.3</p> <p>A</p>	<p>ZZJZ FBiH ima pristupe odgovarajućim bazama podataka i statističkoj i epidemiološkoj ekspertizi radi ocjene, istraživanja i analize zdravstvenih prijetnji i realnih zdravstvenih rizika.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u pristup odgovarajućim bazama podataka; - Uvid u listu eksperata koji se konsultuju po pozivu; - Intervju sa šefovima službi/odgovornim osobama (informatičarem, statističarem i epidemiologom).
<p>2.1.4</p> <p>C</p>	<p>ZZJZ FBiH raspolaže procedurom za upozoravanje zajednice o zdravstvenim prijetnjama i rizicima, kao što je, na primjer, izbijanje epidemije zaraznih bolesti.</p>	<p><i>Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u sistem uzbunjivanja u slučaju realne opasnosti za zajednicu; - Uvid u proceduru upozorenja javnosti u slučaju zdravstvenih prijetnji; - Intervju s epidemiologom.

2.2. Proaktivni plan za pripremu i odgovaranje na hitne javnozdravstvene događaje			
Standard	Izjava		Reference
2.2	U saradnji s drugim akterima u zajednici, ZZJZ FBiH donosi proaktivni plan za pripremu i odgovaranje na hitne javnozdravstvene događaje.		<p><i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, broj 46/10, 75/13</i></p> <p><i>Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti „SN FBiH, br. 29/05</i></p> <p><i>Okvirni zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća u BiH, „SG BiH“, broj 50/08</i></p> <p><i>Uredbe o organizovanju službi za zaštite i spašavanja Kantona Sarajevo, „SN KS“ br. 30/13</i></p> <p><i>Pravilnik o načinu prijavljivanja zaraznih bolesti „SN FBiH“, broj 101/18</i></p> <p><i>Zakon o zaštiti okoliša, „SN FBiH“, br. 33/03</i></p> <p><i>Zakon o upravljanju otpadom „SN FBiH“, broj 33/03</i></p> <p><i>Zakon o kvalitetu zraka „SN FBiH“, br. 10/99</i></p> <p><i>Zakon o vodama FBiH „SN FBiH“, br. 70/06</i></p>
	Uputstvo		
	ZZJZ FBiH lan za hitnu javnozdravstvenu intervenciju.		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
2.2.1 C	ZZJZ FBiH ima planove za hitne javnozdravstvene intervencije koji uključuju opis uloga, funkcija i odgovornosti ZZJZ FBiH u pripremi i odgovaranju na hitne javnozdravstvene događaje.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u plan za hitnu javnozdravstvenu intervenciju – za pojedine javnozdravstvene događaje; - Intervju sa epidemiologom i drugim odgovornim osobama.
2.2.2 C	ZZJZ FBiH ima definisane i opisane javnozdravstvene opasne i katastrofične događaje, uključujući i prirodne katastrofe, koji iziskuju primjenu odgovarajućih mjera iz plana za pripremu i odgovaranje na hitne javnozdravstvene događaje.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u plan za hitne javnozdravstvene događaje; - Uvid u definicije, klasifikaciju i opise opasnih i katastrofičnih događaja u planu za hitne javnozdravstvene događaje odnosno intervencije; - Intervju sa epidemiologom i drugim odgovornim osobama.

Standardi sigurnosti i kvaliteta Zavoda za javno zdravstvo u FBiH

Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
2.2.3 C	Planovi za hitne javnozdravstvene događaje obuhvataju komunikacije i informacijsku mrežu uključenih aktera u implementaciju plana.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u planove za hitne javnozdravstvene događaje; - Telefonski brojevi svih aktera koji su uključeni u implementaciju plana; - Uvid u e-mail adrese svih aktera koji su uključeni u implementaciju plana; - Intervju s epidemiologom, informatičarem i drugim odgovornim osobama.
2.2.4 C	Planovi za hitne javnozdravstvene događaje sadrže opise načina upozoravanja i plan rada na terenu.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u plan za hitne javnozdravstvene događaje sa fokusom na načine upozoravanja; - Uvid u plan rada na terenu; - Intervju s epidemiologom, informatičarem i drugim odgovornim osobama.
2.2.5 C	Planovi za hitne javnozdravstvene događaje obuhvataju pažljivo razmatranje mobilizacije neophodnih resursa radi implementacije plana.	<i>U resurse spadaju: obučeni ljudi, novac, vrijeme, odgovarajući podaci i informacije.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u plan za hitne javnozdravstvene događaje sa fokusom na mobilizaciju resursa; - Intervju sa direktorom i šefom službe za zjedničke poslove/odgovornom osobom.
2.2.6 C	ZZJZ FBiH ravnopravno učestvuje na nivou zajednice (kantona) u testiranju plana prema dogovorenoj učestalosti, simulirajući jedan ili više značajnih javnozdravstvenih događaja.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u testiranje plana (simulacija jednog značajnog javnozdravstvenog događaja). - Uvid u obuku osoblja radi simulacije događaja; - Uvid u zapisnik i druge dokumente simulacije događaja; - Intervju s epidemiologom.
2.2.7 A	Na temelju testiranja plana i prikupljenih novih činjenica, plan za pripremu i odgovaranje na događaje koji zahtijevaju hitnu javnozdravstvenu akciju.	<i>Plan se revidira svake dvije godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u reviziju plana nakon simulacije jednog ili više javnozdravstvenih događaja s fokusom na datum revizije; - Uvid u izvještaj o simulaciji jednog ili više javnozdravstvenih događaja; - Intervju sa direktorom i epidemiologom.

2.3. Istraga pojave hitnih javnozdravstvenih događaja			
Standard	Izjava		Reference
2.3	ZZJZ FBiH i drugi akteri u zajednici hitno i učinkovito istražuju pojavu hitnih javnozdravstvenih događaja, koji uključuju epidemije zaraznih bolesti, te biološke, radiološke i hemijske agense koji ugrožavaju zdravlje populacije u zajednici.		<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, broj 46/10, 75/13</i> <i>Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, „SN FBiH, br. 29/05</i> <i>Pravilnik o radu ZZJZ FBiH</i> <i>Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta ZZJZFBiH</i> <i>Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH“, br. 59/05, 52/11, 6/17</i>
	Uputstvo		
	<i>Istraživanje i odgovori na hitne javnozdravstvene događaje</i>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
2.3.1 C	Postoji procedura za imenovanje koordinatora za određeni hitni javnozdravstveni događaj i saradničkog tima zdravstvenih profesionalaca koji treba da prikupe i analiziraju relevantne podatke o tom javnozdravstvenom događaju.	<i>Procedura sadrži opis uloga, odgovornosti koordinatora i članova tima i druge pojedinosti. Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dokumentiranu proceduru za imenovanje koordinatora za određeni hitni javnozdravstveni događaj; - Intervju sa direktorom.
2.3.2 C	Koordinator i saradnički multidisciplinarni tim razvijaju i održavaju protokole za ispitivanje: epidemije zaraznih bolesti; zdravstvenih rizika iz okoliša; potencijalnih hemijskih, radioloških i bioloških prijetnji; te katastrofalnih prirodnih događaja.	<i>Protokoli podliježu reviziji nakon tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u plan za hitne javnozdravstvene događaje; - Uvid u razvijene protokole radi istraživanja hitnih javnozdravstvenih događaja i planiranja odgovarajućih intervencija; - Intervju sa šefovima službi (epidemiologom i drugim odgovornim osobama).

Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
<p>2.3.3 C</p>	<p>Koordinatoru i multidisciplinarnom timu dostupni su svi raspoloživi resursi, uključujući pristup podacima i informacijama, te osiguranje mrežne podrške zdravstvenih i nezdravstvenih institucija i organizacija, medija i javnosti u identifikaciji hitnih javnozdravstvenih događaja.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u plan za hitne javnozdravstvene događaje; - Telefonski brojevi svih aktera koji su uključeni u implementaciju plana; - Uvid u e-mail adrese svih aktera koji su uključeni u implementaciju plana; - Intervju sa direktorom, šefovima službi/odgovornim osobama (epidemiologom i informatičarem).
<p>2.3.4 C</p>	<p>Koordinator i multidisciplinarni tim raspolažu s listom, kontakt adresama i telefonima tehničkih eksperata radi odgovaranja na potencijalne biološke, hemijske i radiološke hitne javnozdravstvene događaje.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u plan za hitne javnozdravstvene događaje sa fokusom na hitne komunikacije i obavještanja; - Uvid u plan rada na terenu; - Intervju s šefovima službi/odgovornim osobama (epidemiologom i informatičarem).
<p>2.3.5 C</p>	<p>ZZJZ FBiH analizira prethodne incidente radi učinkovitosti i mogućnosti unapređenja implementacije plana za hitne javnozdravstvene događaje i o tome postoji odgovarajuća dokumentacija.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u plan za hitne javnozdravstvene događaje sa fokusom na analizu prethodnih hitnih javnozdravstvenih događaja; - Intervju sa direktorom, šefovima službi/odgovornim osobama (epidemiologom i informatičarem).

2.4. Istrage pomoću dostupnih laboratorija			
Standard	Izjava		Reference
2.4	ZZJZ FBiH i drugi akteri u zajednici hitno i učinkovito istražuju pojavu hitnih javnozdravstvenih događaja, pomoću dostupnih laboratorija, koji uključuju epidemije zaraznih bolesti te biološke, radiološke i hemijske agense koji ugrožavaju zdravlje populacije u zajednici.		<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13</i> <i>Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti „SN FBiH, br. 29/05</i> <i>Pravilnik o dobroj laboratorijskoj praksi „SN F BiH“, br. 38/02</i> <i>Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH, br. 59/05, 52/11, 6/17</i>
	Uputstvo		
	<i>Korištenje dostupnih laboratorija u istraživanju zdravstvenih prijetnji i rizika.</i>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
2.4.1 C	ZZJZ FBiH ima redovan i brz pristup laboratoriji koja može podržati ispitivanje zdravstvenih pitanja, rizika i hitnih javnozdravstvenih događaja.		<ul style="list-style-type: none"> - Opservacija; - Intervju s šefom službe/odgovornom osobom za mikrobiologiju.
2.4.2 C	Laboratorij također podržava rutinska dijagnostička istraživanja i potrebe nadzora.	<i>Lista usluga koje pruža laboratorij.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Opservacija; - Intervju s odgovornom osobom.
2.4.3 A	Laboratorij ili više njih obavljaju poslove koji su usklađeni sa propisima i standardima koji se traže za akreditirane laboratorije.	<i>Na primjer, ISO certifikat.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u certifikat o akreditaciji laboratorija; - Intervju s odgovornom osobom.
2.4.4 C	Na temelju zakonskih zahtjeva, laboratorij/i raspolaže/u s pisanim politikama, procedurama i protokolima za prikupljanje, pohranjivanje, obilježavanje, transport i isporučivanje laboratorijskih uzoraka i za određivanje lanca postupanja s laboratorijskim uzorcima.	<i>Politike, procedure i protokoli se redovno ažuriraju. Napisane su/revidirane u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dokumentirane politike, procedure i protokole; - Intervju s odgovornom osobom.

PREGLED SADRŽAJA STANDARDA

❖ Koliko dobro informišemo stanovništvo o zdravstvenim pitanjima?

POGLAVLJE 3. EDUKACIJA

St.	C kriteriji	A kriteriji	Σ
3.1	2	4	6
3.2	1	1	2
Σ	3	5	8

Ovo poglavlje opisuje:

- zdravstvene informacije, zdravstvenu edukaciju i aktivnosti na promociji zdravlja koji su tako oblikovani da reduciraju zdravstvene rizike i promoviraju bolje zdravlje;
- zdravstvene komunikacijske planove i aktivnosti kroz medijsko zastupanje i socijalni marketing;
- pristupačne zdravstvene informacije i edukacijske resurse;
- programe partnerstva u zdravstvenoj edukaciji i promociji zdravlja sa školama, vjerskim zajednicama, poduzećima, davaocima zdravstvenih usluga i drugima radi implementacije i unapređenja programa i poruka promocije zdravlja.

3.1 Proces medicinske edukacije			
Standard	Izjava	Reference	
3.1	ZZJZ FBiH koordinira i provodi proces medicinske edukacije pripadajućih zdravstvenih profesionalaca i stanovništva.	<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13</i> <i>Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti „SN FBiH, br. 29/05</i>	
	Uputstvo	<i>Pravilnik o pripravnničkom stažu i stručnom ispitu zdravstvenih radnika, "SN FBiH", br. 6/11;41/11;81/12 i 58/15</i> <i>Pravilnik o specijalizacijama i subspecijalizacijama doktora medicine, doktora stomatologije ,magistara farmacije i inženjera medicinske biokemije, "SN FBiH", br. 62/15</i> <i>Pravilnik o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji iz zdravstvenog menadžmenta, "SN FBiH", br. 88/11</i> <i>Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH, br. 59/05, 52/11, 6/17</i>	
	<i>ZZJZ FBiH planira, organizuje i provodi medicinsku edukaciju zdravstvenih profesionalaca u oblasti suzbijanja i liječenja bolesti.</i>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
3.1.1 C	Edukacije zdravstvenih profesionalaca namijenjene su unapređenju znanja i vještina.	<i>Edukacija se sprovodi na osnovu plana i pripremljenih programa edukacije.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u izvještaje o završenim edukacijama ; - Intervju s odgovornom osobom.
3.1.2 A	Edukacijski programi i usluge posebno se pružaju vulnerabilnim grupama u zajednici i onima koji su pod povećanim rizikom od nekih oboljenja.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u izvještaje sa održanih radionica ili predavanja za posebno vulnerabilne grupe u zajednici; - Intervju s odgovornom osobom.
3.1.3 C	ZZJZ FBiH upućuje jasne poruke općoj javnosti i ključnim donosiocima zdravstvenih političkih odluka o zdravstvenim rizicima, zdravstvenom statusu i zdravstvenim potrebama u zajednici prema proceduri.	<i>Pri tome ZZJZ FBiH koristi odgovarajuće javne medije (štampe, radio, televiziju i Internet) u zdravstvenom informiranju šire javnosti.</i> <i>Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dokumentirane poruke upućene javnosti putem medija; - Uvid u načine prezentacije medijskih poruka široj javnosti (vrste članaka, emisija i poruka); - Intervju s odgovornom osobom.

Standardi sigurnosti i kvaliteta Zavoda za javno zdravstvo u FBiH

Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
3.1.4 C	ZZJZ FBiH uspostavlja saradnju sa školama i drugim ustanovama radi implementacije i unapređenja programa i poruka promocije zdravlja.	<i>Tematske cjeline mogu obuhvatiti, na primjer: zarazne bolesti, tjelesna aktivnost, borbu protiv pušenja, borbu protiv pretilosti, zloupotrebu alkohola, zloupotrebu droga, ovisničko ponašanje vezano za igre na sreću i kockanje.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u kalendar obilježavanja datuma, novinske članke, publikovani i distribuirani promotivni materijali; - Intervju sa direktorom i odgovornom osobom.
3.1.5 C	Prema proceduri u edukacijske programe i aktivnosti ZZJZ FBiH aktivno uključuju nadležna ministarstva zdravstva (i obrazovanja), fondove zdravstvenog osiguranja, zdravstvene ustanove i stručnjake iz tih ustanova te druge vladine i nevladine organizacije.	<i>Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dokumentaciju o uključenosti nadležnih zdravstvenih institucija u edukacijske programe; - Intervju sa direktorom i odgovornom osobom. - Uvid u proceduru
3.1.6 A	Edukacijske aktivnosti evaluiraju se barem svake dvije godine s obzirom na podesnost i obuhvatnost programa te kvalitet i učinkovitost edukacijskih aktivnosti.	<i>O edukacijskim aktivnostima postoji odgovarajuća dokumentacija.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u evaluaciju edukacijskih programa i aktivnosti; - Uvid u valjanost dokumenta; - Intervju sa direktorom i odgovornom osobom.
3.1.7 C	Za svaku edukaciju je izabrana odgovorna osoba koja vodi kurikulume, evidenciju prisustva, planove održavanja edukacija.		<ul style="list-style-type: none"> - Intervju s odgovornom osobom

3.2 Edukacije i unapređenja zdravlja stanovništva u FBiH.			
Standard	Izjava		Reference
3.2	ZZJZ FBiH koordinira i provodi aktivnosti na prevenciji bolesti i promociji zdravlja stanovništva sa ciljem edukacije i unapređenja zdravlja stanovništva u FBiH.		<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13</i>
	Uputstvo		
	<i>Promotivne aktivnosti ZZJZ FBiH s ciljem unapređenja zdravlja u zajednici se rade preventivno.</i>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
3.2.1 C	Preventivno promotivne aktivnosti namijenjene stanovništvu Federacije BiH imaju za cilj podizanje svijesti o unapređenju zdravlja pojedinca i zajednice u cjelini.	<i>Aktivnosti na promociji zdravlja obuhvataju: edukacijske programe radi razvijanja zdravijeg ponašanja i stilova života; poticanje formiranja grupa za podršku i saradnju s njima; kampanje radi promocije svjesnosti o faktorima rizika po zdravlje i motivacija stanovništva na zdrave stilova života, zdravog ponašanja ; politike, zakonsku regulativu i druge programe koji potiču i stimuliraju praksu zaštite zdravlja stanovništva.</i> <i>Aktivnosti uključuju i promociju zdravlja djece u vrtićima i školama, izradu aplikacija za roditelje za programe cijepljenja djece, promociju zdravlja starijih osoba- Centri za zdravo starenje, itd.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dokumentiranu paletu aktivnosti promocije zdravlja; - Intervju s a direktorom i odgovornim osobama.
3.2.2 A	ZZJZ FBiH koristi na dokazima zasnovane modele promocije zdravlja koji su se pokazali efikasni i učinkoviti, a uključuju različite strategije, metode i tehnike pomoću kojih se na više nivoa mogu mijenjati znanje, stavovi i praksa.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u konkretne modele promocije zdravlja; - Intervju s a direktorom i odgovornim osobama.

PREGLED SADRŽAJA STANDARDA

- ❖ Da li poduzimamo napore da okupimo i povežemo sve aktere koji rade u oblasti javnog zdravlja?
- ❖ Koliko smo uspješni u planiranju i formulisanju javnozdravstvene politike?

POGLAVLJE 4. USPOSTAVLJANJE I RAZVOJ MREŽE ZA JAVNO ZDRAVSTVO

St.	C kriteriji	A kriteriji	Σ
4.1	1	4	5
4.2	0	4	4
4.3	0	1	1
4.4	0	3	3
4.5	3	0	3
4.6	1	0	1
Σ	5	12	17

Ovo poglavlje opisuje:

- utvrđivanje potencijalnih aktera koji mogu doprinijeti aktivnostima u oblasti javnog zdravlja ili se koristiti rezultatima javnog zdravlja ili povećati svijest o vrijednostima javnog zdravlja;
- izgradnju mreže s ciljem postizanja punog raspona potencijalnih ljudskih i materijalnih resursa u unapređenju zdravlja u zajednici;
- okupljanje i olakšavanje partnerstva između grupa i udruženja, uključujući i ona koja nisu tipično zdravstvena, radi poduzimanja definiranih projekata u unapređenju zdravlja u domenu prevencije, skrininga, rehabilitacije i zdravstvene podrške;
- planiranje, analize, predlaganje i provođenje mjera za sprečavanje, rano otkrivanje i suzbijanje hroničnih masovnih nezaraznih bolesti, uključujući i bolesti ovisnosti.

4.1 Uspostavljanja mreže za javno zdravlje			
Standard	Izjava		Reference
4.1	ZZJZ FBiH je inicijator uspostavljanja mreže za javno zdravlje, koja okuplja sve pojedince i organizacije koje direktno doprinose ili se koriste rezultatima javnog zdravlja, i razvija procese saradničkih odnosa između svih aktuelnih i potencijalnih aktera u okviru mreže.		<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13</i> <i>Zakon o sprečavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga „SG BiH“, br. 8/06</i>
	Uputstvo <i>ZZJZ FBiH saraduje sa drugim zdravstvenim ustanovama na području kantona kao i sa nadležnim organima lokalne samouprave i drugim ustanovama i organizacijama od značaja za unapređenje javnog zdravlja.</i>		<i>Zakon o ograničenoj upotrebi duhanskih prerađevina „SN FBiH“, broj 06/98, 35/98, 11/99 i 50/11</i> <i>Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH, br. 59/05, 52/11, 6/17</i>
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
4.1.1 C	ZZJZ FBiH ima politiku i procedure za identifikaciju ključnih aktera za unapređenje populacionog zdravlja općenito i kvaliteta života u zajednici.	<i>Politike i procedure su napisane/revidirne u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dokumentiranu politiku i procedure - Uvid u sporazume o saradnji sa NVO i drugim organizacijama - Intervju sa direktorom i odgovornim osobama.
4.1.2 A	ZZJZ FBiH u okviru razvoja mreže, formuliše komunikacijsku strategiju, s ciljem informiranja i educiranja zajednice o koristima javnog zdravlja i ulozi kantonalnog zavoda i mreže u unapređenju zdravlja.	<i>Komunikacijska strategija obuhvata: uputstva za komunikaciju zaposlenika; komunikacije s klijentima, lokalnom zajednicom i zdravstvenim ustanovama koje pružaju zdravstvenu zaštitu; korištenje informacijskih tehnologija za komuniciranje u Zavodu i prema vani; komunikacije unutar javnozdravstvene mreže.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u komunikacijsku strategiju; - Intervju sa direktorom i odgovornim osobama.

Standardi sigurnosti i kvaliteta Zavoda za javno zdravstvo u FBiH

Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
<p>4.1.3</p> <p>A</p>	<p>ZZJZ FBiH prema proceduri u okviru razvoja mreže, formuliše medijsku strategiju, s ciljem informiranja i educiranja zajednice o koristima javnog zdravlja i ulozi kantonalnog zavoda i mreže u unapređenju zdravlja.</p>	<p><i>Medijska strategija obuhvata: smjernice za komuniciranje s medijima u pogledu zahtjeva za pristup informacijama; smjernice za način prezentiranja informacija koje se upućuju medijima. Komunikacijska i medijska strategija u mreži moraju se harmonizirati između sastavnica mreže i mogu biti predstavljene u jednom dokumentu.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u medijsku strategiju; - Intervju sa direktorom i odgovornim osobama. - Uvid u proceduru
<p>4.1.4</p> <p>A</p>	<p>Komunikacijska i medijska strategija potiče razmjenu podataka i informacija između aktera u vezi sa javnozdravstvenim uslugama i pitanjima.</p>	<p><i>Komunikacijska strategija obuhvata formalne i neformalne aktere u zajednici, kao što su, na primjer, škole, vjerske zajednice i razna udruženja i organizacije.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u komunikacijsku strategiju; - Uvid u medijsku strategiju; - Intervju sa direktorom i odgovornim osobama.
<p>4.1.5</p> <p>A</p>	<p>ZZJZ FBiH ravnopravno učestvuje u radu mreže za zdravlje i potiče aktivnosti aktera u mreži, kao što su utvrđivanje zdravstvenih pitanja i tema u zajednici.</p>	<p><i>ZZJZ FBiH učestvuje u mreži za zdravlje i aktivno održava komunikaciju.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dokumentaciju koja potvrđuje aktivno učešće ZZJZ FBiH unutar mreže; - Intervju sa direktorom, informatičarem i drugim odgovornim osobama.

4.2 Uspostavljanje i razvijanje saradničkih procesa sa strateškim partnerima			
Standard	Izjava		Reference
4.2	ZZJZ FBiH uspostavlja i razvija saradničke procese sa strateškim partnerima s ciljem podjele rizika, resursa, odgovornosti i stimulacija u unapređenju zdravlja u zajednici, pri čemu ZZJZ FBiH potiče multisektorsku suradnju javnih, privatnih i neprofitnih ustanova i organizacija radi međusobnog jačanja kapaciteta u postizanju zajedničkih ciljeva.		<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, broj 46/10, 75/13</i> <i>Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH, br. 59/05, 52/11, 6/17</i>
	Uputstvo		
	<i>Saradnja sa strateškim partnerima čini partnerstvo u zajednici</i>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
4.2.1 A	Saradnja sa strateškim partnerima prema proceduri uspostavlja se kroz informacijsku mrežu radi koordinacije i razmjene obostrano korisnih informacija radi postizanja zajedničkih ciljeva.	<i>Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u saradnju sa strateškim partnerima s fokusom na razmjenu podataka i informacija; - Intervju s a direktorom, informatičarem i drugim odgovornim osobama. - Uvid u proceduru
4.2.2 A	Saradnja sa strateškim partnerima uspostavlja se korištenjem i podjelom zajedničkih resursa i jačanjem kapaciteta radi postizanja zajedničkih ciljeva.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u korištenje i podjelu zajedničkih resursa; - Intervju s a direktorom i odgovornim osobama.

Standardi sigurnosti i kvaliteta Zavoda za javno zdravstvo u FBiH

Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
<p>4.2.3 A</p>	<p>ZZJZ FBiH zajedno sa kantonalnim ministarstvom zdravstva učestvuje u radu komisije za unapređenje zdravlja u zajednici kojom se nastoje obuhvatiti svi strateški akteri u unapređenju zdravlja.</p>	<p><i>Komisija je dovoljno inkluzivna i fleksibilna da aktivno učestuje u njenim aktivnostima ovisi o prioritnim zdravstvenim pitanjima i raspoloživim resursima za javnozdravstvene intervencije.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u sastav Komisije; - Uvid u aktivnosti Komisije; - Intervju s a direktorom i odgovornim osobama.
<p>4.2.4 A</p>	<p>ZZJZ FBiH redovno ocjenjuje učinkovitost partnerstva u zajednici radi unapređenja zdravlja barem svake dvije godine – i o tome postoji odgovarajuća dokumentacija u okviru djelatnosti ZZJZ FBiH.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u evaluaciju učinkovitosti partnerstva u zajednici; - Uvid u valjanost dokumenta; - Intervju sa direktorom i odgovornim osobama.

4.3 Razvoj fleksibilnog i dinamičnog javnozdravstvenog sistema			
Standard	Izjava		Reference
4.3	Kantonalno ministarstvo zdravstva uz podršku ZZJZ FBiH ima vitalnu ulogu u obezbjeđenju sigurnosti, zdravlja i blagostanja stanovništva na kantonalnom nivou kroz aktivno učešće na razvoju fleksibilnog i dinamičnog javnozdravstvenog sistema, a s ciljem ispunjenja ovih standarda.		<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13</i> <i>Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH, br. 59/05, 52/11, 6/17</i>
	Uputstvo		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
4.3.1 A	Na inicijativu Kantonalnog ministarstva zdravstva, a u skladu sa odlukom Federalnog ministarstva zdravstva, ZZJZ FBiH promovira i implementira ove javnozdravstvene standarde i planove za unapređenje zdravlja.	<i>Kantonalno ministarstvo zdravstva inicira, uključuje sve relevantne aktere i podržava razvoj i implementaciju plana unapređenja zdravlja na kantonalnom nivou.</i> <i>Kantonalno ministarstvo zdravstva koordinira sve aktivnosti sa Federalnim ministarstvom zdravstva koje se tiču razvoja i implementacije javnozdravstvenih standarda i planova za unapređenje zdravlja.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u promotivne aktivnosti (zapise sa sastanaka, kreirane materijale itd.) - Intervju sa akterima ovih aktivnosti iz ZZJZ FBiH

4.4 Politika javnog zdravlja			
Standard	Izjava	Reference	
4.4	ZZJZ FBiH zajedno s predstavnicima kantonalnog ministarstva zdravstva utvrđuje, formuliра i implementira politiku javnog zdravlja kao skup utvrđenih javnozdravstvenih pitanja, odgovarajućег tehničkog znanja i preporuka za rješavanje problema, uključujući i socijalne vrijednosti koje utiču na tokove akcija.		
	Uputstvo		
	<i>ZZJZ FBiH učestvuje u planiranju, predlaganju i provođenju mjera za sprečavanje, rano otkrivanje i suzbijanje hroničnih masovnih nezaraznih bolesti, uključujući i bolesti ovisnosti.</i>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
4.4.1 A	ZZJZ FBiH daje inicijativu za razvoj i/ili modifikaciju javnozdravstvene politike na kantonalnom nivou prema proceduri, olakšavajući uključivanje kantonalnih aktera u taj proces.	<i>Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.</i>	- Uvid u proceduru - Intervju sa osobljem
4.4.2 A	Politika javnog zdravlja posebno obraća pažnju na marginalne grupe, slijedeći federalnu politiku u ovoj oblasti.	<i>Marginalne grupe u populaciji u odnosu na druge imaju neproporcionalno opterećenje morbiditetom i mortalitetom.</i>	- Uvid u politiku
4.4.3 A	ZZJZ FBiH analizira politiku javnog zdravlja svake druge godine i skreće pažnju donosiocima političkih odluka i javnosti na potencijalno neželjene ishode i konsekvence.		- Uvid u kantonalnu politiku javnog zdravlja; - Uvid u valjanost revizije; - Uvid u dokumenta kojima ZZJZ FBiH skreće pažnju donosiocima političkih odluka i javnosti na potencijalno neželjene ishode i posljedice.

4.5 Proces unapređenja zdravlja u zajednici			
Standard	Izjava	Reference	
4.5	ZZJZ FBiH koordinira proces unapređenja zdravlja u zajednici koji uključuje multisektorske aktivnosti u oblasti okoliša, upravljanje vodama, uklanjanje otpada, upravljanje kvalitetom zraka, planiranje i uređenje prostora, građevinskog zemljišta, građenje objekata, obezbjeđenja sanitarno-higijenskih uslova i druga pitanja koja se tiču javnog zdravlja.	<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13</i> <i>Zakon o zaštiti okoliša FBiH, „SN FBiH“, br. 33/03, 38/09</i> <i>Zakon o vodama FBiH, „SN FBiH“, br. 70/06</i> <i>Zakon o upravljanju otpadom FBiH, „SN FBiH“, 33/03, 72/09</i> <i>Zakon o zaštiti zraka FBiH, „SN FBiH“, br. 33/03, 04/10</i>	
	Uputstvo	<i>Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta FBiH, „SN FBiH“ br. 9/04</i> <i>Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće, „SG BiH“, br. 40/10</i> <i>Pravilnik o monitoringu kvaliteta zraka FBiH, br. „SN FBiH“ 12/05</i>	
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
4.5.1 C	Proces unapređenja zdravlja u zajednici uključuje saradničke napore radi pristupa informacijama, nadzora, monitoringa, utvrđivanja, analize i adresiranja zdravstvenih pitanja.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u procese nadzora i monitoringa zdravstvenih pitanja u lokalnoj životnoj sredini; - Uvid u ključne indikatore nadzora i monitoringa životne sredine; - Intervju sa direktorom, šefovima službi/odgovornim osobama zaduženim za zaštitu i unapređenje životne sredine i mikrobiologiju.
4.5.2 C	Proces unapređenja zdravlja u zajednici uključuje saradničke napore u razvoju i implementaciji koordiniranih strategija za zdravlje sa alociranjem sektorskih i organizacijskih odgovornosti za implementaciju svake strategije za zdravlje.	<i>Ovaj proces unapređenja zdravlja u zajednici uključuje i razvoj zajedničkog vlasništva cjelokupnog procesa radi razvoja zajedničkog plana i njegove implementacije.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u koordinirane strategije za zdravlje; - Uvid u sektorske i organizacijske odgovornosti za implementaciju svake strategije za zdravlje; - Intervju sa direktorom i šefovima službi/odgovornim osobama.
4.5.3 C	Proces unapređenja zdravlja u zajednici uključuje saradničke napore u razvoju mjerljivih zdravstvenih ciljeva i indikatora.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u mjerljive zdravstvene ciljeve u okviru strategija za zdravlje i uvid u indikatore; - Intervju sa direktorom i šefovima službi/odgovornim osobama.

4.6 Strateški plan			
Standard	Izjava		Reference
4.6	ZZJZ FBiH ima strateški plan kojim procjenjuje svoje snage, slabosti i trendove u okruženju koji mogu uticati na strateški plan u pogledu njegove učinkovitosti i zdravlja u zajednici.		<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13</i>
	Uputstvo		
	<i>Strateško planiranje i prilagođavanje plana prema procesu unapređenja zdravlja u zajednici.</i>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
4.6.1 C	ZZJZ FBiH izrađuje svoj strateški plan s ciljem prilagođavanja prema procesu unapređenja zdravlja u zajednici.	<i>ZZJZ FBiH vodi računa da plan dostavi Federalnom ministarstvu zdravstva. Strateški plan se razvija za period od pet godina.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u Strateški plan ZZJZ FBiH; - Uvid u dokumentaciju za reviziju Strateškog plana prema stepenu unapređenja zdravlja u zajednici; - Intervju sa direktorom i šefovima službi/odgovornim osobama.

PREGLED SADRŽAJA STANDARDA

- ❖ Da li nam naši zakoni omogućuju da budemo sigurni i zdravi?

POGLAVLJE 5. PRIMJENA ZAKONA I PROPISA U ZAŠTITI ZDRAVLJA I OBEZBJEĐENJU SIGURNOSTI

St.	C kriteriji	A kriteriji	Σ
5.1	2	1	3
5.2	2	0	2
5.3	3	0	3
Σ	7	1	8

Ovo poglavlje obuhvata:

- pregled, evaluaciju i reviziju zakona i propisa u zaštiti zdravlje i sigurnosti s obzirom na tekuća naučna znanja i najbolju praksu koju je moguće postići;
- edukaciju osoba i organizacija na koje se zakoni i propisi odnose, odnosno koji provode te zakone i propise s ciljem zaštite zdravlja i sigurnosti i podrške njihovoj primjeni u praksi;
- provođenje zakonske regulative u oblasti javnog zdravlja, uključujući, ali i ne ograničavajući se samo na: zaštitu pitke vode; dispoziciju otpadnih tvari; pridržavanje standarda o čistoći zraka; regulaciju zdravstvene zaštite u zdravstvenim ustanovama i zdravstvenih programa; inspekciju i ponovnu inspekciju ambijenta gdje je došlo do narušavanja sigurnosti; i na imunizaciju djece.

5.1 Pegled zakona i propisa			
Standard	Izjava		Reference
5.1	ZZJZ FBiH i drugi akteri pregledaju postojeće državne i federalne zakone i propise u oblasti javnog zdravlja.		Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13
	Uputstvo		Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu „SN FBiH“ br. 59/05, 52/11, 6/17
	Pregled zakona i propisa u oblasti javnog zdravlja		Zakon o pravima, odgovornostima i obavezama pacijenata, „SN FBiH“, br. 40/10
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
5.1.1 C	ZZJZ FBiH i drugi akteri pregledaju postojeće državne, federalne i kantonalne zakone i propise u oblasti javnog zdravlja barem jednom godišnje prema proceduri.	<i>Obraća se pažnja na uticaj postojećih zakona i propisa na zdravlje u zajednici i nedostatak nekih koji također mogu utjecati na zdravlje stanovništva i o tome postoji dokumentacija.</i> <i>Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u proceduru - Intervju s osobljem
5.1.2 A	Pregled zakona i propisa obuhvata analizu pridržavanja tih zakona i propisa i mišljenja drugih aktera u zajednici – da li zakonska regulativa zahtijeva izmjene i dopune.	<i>Nisu formirani kantonalni zdravstveni savjeti za zaštitu prava pacijenata.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u zakonsku regulativu koja je na raspolaganju u ZZJZ FBiH - Intervju sa odgovornom osobom
5.1.3 C	ZZJZ FBiH raspolaže sa svim zakonima, propisima i uredbama koji se odnose na javnozdravstvena pitanja.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u zakonsku regulativu kojom raspolaže ZZJZ FBiH. - Intervju sa šefom službe za opće i pravne poslove/odgovornom osobom (pravnik).

5.2 Izmjene i dopune zakonske regulative			
Standard	Izjava		Reference
5.2	ZZJZ FBiH ima dužnost i obavezu da daje inicijativu za izmjene i dopune postojeće zakonske regulative koja se odnosi na pitanja javnog zdravlja.		Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13
	<p style="text-align: center;">Uputstvo</p> <p>Aktivno učešće ZZJZ FBiH u poboljšanjima zakona, propisa i uredbi.</p>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
5.2.1 C	ZZJZ FBiH daje inicijativu za izradu novih zakona i propisa koji se odnose na javnozdravstvena pitanja i u vezi s tim aktivno komunicira s nadležnim ministarstvom zdravstva.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dokumentiranu inicijativu ZZJZ FBiH za utvrđivanje novih zakona i propisa iz oblasti javnog zdravlja; - Intervju sa direktorom i šefom službe za opće i pravne poslove/odgovornom osobom (pravnik).
5.2.2 C	ZZJZ FBiH utvrđuje zdravstvena pitanja koja nisu adekvatno riješena kroz zakonsku regulativu i o tome izvještava nadležno ministarstvo zdravstva i sve interesne skupine.	<i>Kad god se radi o izmjenama i dopunama zakonske regulative koja se odnosi na javno zdravlje, ZZJZ FBiH bi trebao aktivno učestvovati u tom radu.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dokumentiranu inicijativu ZZJZ FBiH za izmjene i dopune zakona i propisa iz oblasti javnog zdravlja; - Uvid u aktivno učešće ZZJZ FBiH u izmjenama i dopunama zakona.

5.3 Primjena zakona, propisa i uredbi			
Standard	Izjava		Reference
5.3	ZZJZ FBiH aktivno učestvuje u pronalaženju mogućnosti za primjenu zakona, propisa i uredbi koji se odnose na pitanja javnog zdravlja.		<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13</i> <i>Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH, br. 59/05, 52/11, 6/17</i>
	Uputstvo		
	<i>Primjena zakona, propisa i uredbi iz oblasti javnog zdravlja.</i>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
5.3.1 C	ZZJZ FBiH utvrđuje koja vladina i druga tijela imaju ulogu u primjeni zakona, propisa i uredbi i zalaže se za njihovu primjenu u praksi.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dokumentirane aktivnosti ZZJZ FBiH za utvrđivanje nadležnosti i odgovornosti vladinih i drugih tijela u provedbi zakona i propisa iz oblasti javnog zdravlja; - Intervju sa direktorom i šefom službe za opće i pravne poslove/odgovornom osobom (pravnik).
5.3.2 C	ZZJZ FBiH sa svoje strane vodi evidenciju o evaluaciji primjene zakona, propisa i uredbi koji se odnose na pitanja javnog zdravlja prema proceduri.	<i>Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u evidenciju primjene zakona, propisa i uredbi koji se odnose na pitanja javnog zdravlja; - Intervju sa šefom službe za opće i pravne poslove/odgovornom osobom (pravnik).
5.3.3 C	ZZJZ FBiH informira i educira osobe i ustanove o značaju i svrsi zakona, propisa i uredbi koji se odnose na pitanja javnog zdravlja.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u aktivnosti informiranja i edukacije o značaju i svrsi zakona, propisa i uredbi koji se odnose na pitanja javnog zdravlja; - Intervju sa direktorom i šefom službe za opće i pravne poslove/odgovornom osobom (pravnik).

PREGLED SADRŽAJA STANDARDA

- ❖ Da li stanovništva prima zdravstvenu zaštitu koju treba?

POGLAVLJE 6. PRIHVATLJIVE I DOSTUPNE ZDRAVSTVENE USLUGE ZA POPULACIJU KANTONA

St.	C kriteriji	A kriteriji	Σ
6.1	0	2	2
6.2	0	1	1
Σ	0	3	3

Ovo poglavlje obuhvata:

- analizu potreba populacije kantona za zdravstvenim uslugama koje se odnose na specifičnu prevenciju, liječenje i rehabilitaciju u okviru djelatnosti ZZJZ FBiH;
- utvrđivanje obima zadovoljenih usluga;
- unapređenje partnerskih odnosa radi optimiziranja pristupa neophodnim zdravstvenim uslugama.

6.1 Zdravstvene usluge			
Standard	Izjava		Reference
6.1	ZZJZ FBiH se zalaže za zdravstvene usluge koje su prihvatljive i dostupne za populaciju kantona.		<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13</i> <i>Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH, br. 59/05, 52/11, 6/17</i>
	Uputstvo		
	<i>Utvrdjivanje potreba populacije za zdravstvenim uslugama.</i>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
6.1.1 A	ZZJZ FBiH analizira potrebe populacije u kantonu za zdravstvenim uslugama koje se odnose na specifičnu prevenciju, liječenje i rehabilitaciju u okviru svoje djelatnosti.	<i>ZZJZ FBiH posebno analizira provođenje preventivnih mjera u specifičnim dobnim skupinama.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u evidenciju zdravstvenih potreba populacije u kantonu; - Intervju sa direktorom i šefovima službi/odgovornim osobama.
6.1.2 A	ZZJZ FBiH prema proceduri ocjenjuje do kojeg obima su zadovoljene zdravstvene usluge i o tome postoje analize i izvještaji.	<i>Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u analizu nivoa zadovoljenja potreba populacije za zdravstvenim uslugama i izvještaje; - Intervju sa direktorom i šefovima službi/odgovornim osobama.

6.2 Integrirana zdravstvena zaštita			
Standard	Izjava		Reference
6.2	ZZJZ FBiH se zalaže za ostvarivanje integrirane zdravstvene zaštite u kojoj će put pacijenata biti jasno definisan na nivou kantona.		<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13</i> <i>Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH, br. 59/05, 52/11, 6/17</i>
	Uputstvo		
	<i>Utvrdjivanje potreba populacije za zdravstvenim uslugama.</i>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
6.2.1 A	ZZJZ FBiH podržava partnerske odnose i referalni sistem koji uključuju porodičnu medicinu, usluge javnog zdravstva, oralnog zdravlja, bolničke zaštite, socijalne i mentalne zaštite, da bi optimizirao pristupe neophodnim zdravstvenim uslugama i poboljšao put pacijenata kroz kantonalni zdravstveni sistem.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dokumentirane aktivnosti koji potvrđuju partnerske odnose sa svim značajnim akterima na nivou kantona radi unapređenja puta pacijenata kroz uvezane zdravstvene usluge; - Intervju sa direktorom i šefovima službi/odgovornim osobama.

PREGLED SADRŽAJA STANDARDA

- ❖ Da li je naše osoblje dobro informisano i u toku s najnovijim naučnim spoznajama u oblasti javnog zdravlja?

POGLAVLJE 7. OSIGURANJE KOMPETENTNIH LJUDSKIH RESURSA ZA JAVNO ZDRAVLJE

St.	C kriteriji	A kriteriji	Σ
7.1	3	0	3
7.2	1	2	3
7.3	2	0	2
7.4	2	2	4
Σ	8	4	12

Ovo poglavlje obuhvata:

- ocjenu radne snage radi zadovoljenja potreba za javnozdravstvenim uslugama;
- pridržavanje standarda za ljudske resurse u javnom zdravstvu, uključujući i proceduru za licenciranje, certificiranje i provjeru znanja i sposobnosti profesionalaca;
- usvajanje metoda i tehnika kontinuiranog poboljšanja kvaliteta i programa cjeloživotnog učenja za sve zaposlene u institucijama javnog zdravstva, uključujući i mogućnosti formalnog i neformalnog usavršavanja za rukovođenje ustanovama javnog zdravstva.

7.1 Osiguranje kompetentnih ljudskih resursa			
Standard	Izjava		Reference
7.1	ZZJZ FBiH provodi ocjenu ljudskih resursa za „novo javno zdravstvo“.		<p><i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13</i></p> <p><i>Odluka o standardnoj klasifikaciji djelatnosti FBiH, „SN FBiH“, br. 28/98</i></p> <p><i>Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika zdravstva na teritoriji FBiH, „SN FBiH“, br. 61/07</i></p> <p><i>Standardi i normativi zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH – Plava knjiga 2014. godine („SN FBiH“, br. 82/14</i></p> <p><i>Pravilnik o specijalizacijama i subspecijalizacijama doktora medicine, doktora stomatologije i magistara farmacije. „SN FBiH“, broj 6/11</i></p>
	Uputstvo		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
7.1.1 C	ZZJZ FBiH prema proceduri analizira i određuje potrebe za školskom spremom, znanjem, vještinama i potrebnom do-obukom zaposlenih u ZZJZ FBiH; te broj i sastav potrebnog osoblja za implementaciju strateškog plana ZZJZ FBiH i ovih standarda.	<i>Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u sistematizaciju, strateški i godišnji plan ZZJZ FBiH. - Intervju sa direktorom i šefovima službi/odgovornim osobama.
7.1.2 C	Na temelju analize, ZZJZ FBiH utvrđuje nedostajuće osoblje i poduzima odgovarajuće mjere.	<i>Rezultati analize dostavljaju se nadležnom ministarstvu zdravstva i nadležnom zavodu zdravstvenog osiguranja.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u sistematizaciju, strateški i godišnji plan ZZJZ FBiH; - Intervju sa direktorom i šefom službe/odgovornom osobom za zajedničke poslove.
7.1.3 C	ZZJZ FBiH daje mišljenje FMZ za specijalizacijama i subspecijalizacijama zdravstvenih ustanova u javnom i privatnom sektoru za tekuću godinu na temelju zahtijeva koji FMZ upućuju zdravstvene ustanove.	<i>ZZJZ FBiH vrši ocjenu i analizu zahtijeva i daje stručno mišljenje ministarstvu zdravstva kantona.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u ocjenu i analizu zahtijeva za specijalizacijama i subspecijalizacijama i stručno mišljenje ZZJZ FBiH;

7.2 Podsticaj na različite oblike edukacije			
Standard	Izjava		Reference
7.2	ZZJZ FBiH podržava i podstiče cjeloživotno učenje kroz različite oblike edukacije i obuke zaposlenih.		<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13</i>
	Uputstvo		
	<i>ZZJZ FBiH planira, organizuje i provodi djelatnosti kontinuirane medicinske edukacije i kontinuiranog profesionalnog razvoja u sektoru zdravstva te osiguranje kompetentnih ljudskih resursa.</i>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
7.2.1 C	ZZJZ FBiH identificira edukacijske potrebe i potrebe za obukom zaposlenika i omogućava profesionalno usavršavanje zaposlenih.	<i>Edukacijske potrebe i potrebe za obukom zaposlenika ograničene su finansijskim sredstvima kojima raspolaže ZZJZ FBiH.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u strateški plan i godišnji plan edukacije; - Uvid u profesionalno usavršavanje tokom prethodne kalendarske godine; - Intervju sa direktorom i odgovornim osobama.
7.2.2 A	ZZJZ FBiH podstiče stalnu edukaciju i obuku osoblja kroz različite oblike stimulacije.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u statut zavoda; - Uvid u pravilnik o unapređenju kvaliteta zavoda; - Intervju sa direktorom.
7.2.3 A	ZZJZ FBiH ostvaruje akademsku saradnju s kantonalnim i/ili federalnim školama zdravstvenog usmjerenja i profesionalnim komorama radi razmjene iskustava i učenja.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u statut zavoda; - Uvid u pravilnik o unapređenju kvaliteta; - Uvid u dokumeniranu saradnju i/ili ugovore s akademskim institucijama; - Intervju sa direktorom i odgovornim osobama.

7.3 Implementacija strateškog plana i standarda			
Standard	Izjava		Reference
7.3	ZZJZ FBiH razvio je opise poslova zaposlenika koji se odnose na implementaciju strateškog plana zavoda i ovih standarda.		<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13</i> <i>Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH, br. 59/05, 52/11, 6/17</i>
	Uputstvo		
	<i>Opisi poslova radne snage za javno zdravlje i ocjena izvršenja</i>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
7.3.1 C	Opisi poslova povezani su sa radnim izvršenjem i redovnom evaluacijom tog izvršenja, a sve prema važećoj proceduri.	<i>Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta, strateški i godišnji plan ZZJZ FBiH; - Uvid u statut zavoda; - Uvid u pravilnik o unapređenju kvaliteta zavoda; - Intervju sa direktorom i šefovima službi/odgovornim osobama.
7.3.2 C	Opisi poslova uvezani su s obavezom kontinuirane edukacije i cjeloživotnog učenja.	<i>Poželjno je ovo uvezati i sa provođenjem kliničke revizije, odnosno internog audita.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u strateški plan i godišnji plan edukacije; - Intervju sa direktorom i šefovima službi/odgovornim osobama.

7.4 Rukovodstvo ustanove			
Standard	Izjava		Reference
7.4	Rukovodstvo ustanove javnog zdravstva i direktor pokazuju privrženost unapređenju zdravlja u zajednici kroz implementaciju strateškog plana i ovih standarda, te kroz različite oblike saradnje na nivou FBiH		Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13
	Uputstvo		
	Razvoj rukovodstva u javnom zdravstvu.		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
7.4.1 C	Radi ispunjenja strateških ciljeva i ovih standarda/kriterija, ZZJZ FBiH omogućuje svim rukovodnim osobama pristup formalnoj i neformalnoj edukaciji i obuci.	<i>Ovo se posebno odnosi na postdiplomske studije iz zdravstvenog menadžmenta, unapređenja kvaliteta zdravstvene zaštite i socijalne medicine, ali ne isključuje i druge oblike i sadržaje edukacije i obuke.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u strateški plan i godišnji plan edukacije; - Uvid u profesionalno usavršavanje tokom prethodne kalendarske godine; - Intervju sa direktorom i odgovornim osobama.
7.4.2 C	Rukovodstvo ZZJZ FBiH promovira saradničke i liderske aktivnosti zaposlenih na svim nivoima (zajednička vizija, zajedničko odlučivanje) kroz komisije, mrežu, forume i druge oblike organizovanja u svrhu unapređenja zdravlja u zajednici.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u statut zavoda; - Uvid u pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta; - Uvid u pravilnik o unapređenju kvaliteta zavoda; - Intervju sa direktorom
7.4.3 A	Rukovodstvo ZZJZ FBiH postavlja na liderska mjesta one osobe koje svojim znanjem i/ili iskustvom mogu najviše doprinijeti uvidima u zdravlje u zajednici i njegovim unapređenjem.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u statut zavoda; - Uvid u pravilnik o sistematizaciju radnih mjesta; - Intervju sa direktorom i šefovima službi/odgovornim osobama.
7.4.4 A	ZZJZ FBiH nastoji da profilira različite lidere u ovisnosti od javno-zdravstvenih prioriteta u kantonu.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u statut zavoda; - Uvid u pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta.

PREGLED SADRŽAJA STANDARDA

❖ Kakve su naše usluge? Da li dobro radimo? Koliko dobro to radimo?

POGLAVLJE 8. EVALUACIJA UČINKOVITOSTI, DOSTUPNOSTI I KVALITETA POPULACIONIH ZDRAVSTVENIH USLUGA

St.	C kriteriji	A kriteriji	Σ
8.1	4	0	4
8.2	0	4	4
Σ	4	4	8

Ovo poglavlje obuhvata:

- ocjenu pristupačnosti i kvaliteta pruženih usluga i učinkovitosti populacionih programa;
- pružanje informacija o alokaciji resursa i redizajnu programa.

8.1 . Analiza zdravstvene zaštite			
Standard	Izjava	Reference	
8.1	ZZJZ FBiH redovno prikuplja podatke i analizira podatke iz organizacije zdravstvene zaštite u FBiH te publikuje podatke i dostavlja relevantnim institucijama.	<i>Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13</i> <i>Izveštaj o zdravstvenom stanju stanovništva i organizaciji zdr.zaštite u FBiH</i> <i>Zakon o evidencijama u oblasti zdravstva, „SN FBiH“, br. 37/1.</i> <i>Zakon o statistici u FBiH, „SN FBiH“, br. 63/03 i 09/09</i> <i>Zakon o statistici u FBiH, „SN FBiH“, br. 63/03 i 09/09</i>	
	Uputstvo	<i>Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH, br. 59/05, 52/11, 6/17</i> <i>Pravilnik o obliku i sadržaju osnovne medicinske dokumentacije</i> <i>Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja individualnih izvještajnih obrazaca i drugih pomoćnih obrazaca za vođenje evidencija</i> <i>Pravilnik o načinu i rokovima dostavljanja, obliku i formi zbirnih izvještajnih obrazaca, „SN FBiH“ br. 61/18</i>	
	<i>Evaluacija učinkovitosti, dostupnosti i kvaliteta zdravstvenih usluga</i>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
8.1.1 C	ZZJZ FBiH prikuplja podatke o organizaciji zdravstvene zaštite od kantonalnih ZZJZ prema proceduri.	<i>Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u izvještaj o zdravstvenom stanju stanovništva u FBiH - Uvid u trendove odbaranih indikatora zdravstvene zaštite u FBiH; - Intervju sa direktorom i šefovima službi/odgovornim osobama.
8.1.2 C	ZZJZ FBiH jednom godišnje objavljuje podatke o organizaciji zdravstvene zaštite.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u anketiranje korisnika populacionim uslugama; - Intervju sa šefom službe za socijalnu medicinu i statistiku (statističarem).

Standardi sigurnosti i kvaliteta Zavoda za javno zdravstvo u FBiH

Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
8.1.3 C	Na temelju podataka i trendova ZZJZ FBiH daje preporuke FMZ za unapređenje programa zdravstvene zaštite		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u dokumente; - Intervju sa odgovornom osobom - Intervju sa direktorom i odgovornim osobama.
8.1.4 C	ZZJZ FBiH saraduje s Agencijom za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu Federacije BiH (AKAZ) radi unapređenja razmjene podataka od obostranog interesa i metodologija ocjene kvaliteta u javnom zdravstvu.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u oblike saradnje s AKAZ-om; - Intervju sa odgovornom osobom.

8.2 Sistem koordiniranja			
Standard	Izjava		Reference
8.2	ZZJZ FBiH predvodi i koordinira cijeli sistem javnog zdravstva na kantonalnom nivou radi saradničke evaluacije procesa unapređenja zdravlja.		
	Uputstvo		
	<i>Evaluacija kantonalnih sistema javnog zdravstva.</i>		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
8.2.1 A	ZZJZ FBiH ima listu svih aktera („mreža“) i aktivno saraduje sa svim institucijama i organizacijama u provedbi strateškog plana i ispunjenju standarda za javno zdravlje.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u strateški i godišnji plan; - Uvid u listu saradničkih institucija i organizacija („mreža“) radi realizacije zacrtanih ciljeva; - Intervju sa direktorom i odgovornim osobama.
8.2.2 A	ZZJZ FBiH na osnovu kriterija formuliranih od strane Federalnog ministarstva zdravstva, kantonalnog ministarstva zdravstva, Zavoda za javno zdravstvo FBiH te kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja, ocjenjuje, prati i evaluira postavljene ciljeve u unapređenju zdravlja.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u kriterije na temelju kojih se prati realizacija postavljenih ciljeva; - Intervju sa odgovornom osobom.
8.2.3 A	Funkcionisanje kantonalnog sistema javnog zdravlja ocjenjuje se, prati i evaluira u odnosu na učinkovitost komunikacija, koordinaciju i veze između pojedinih institucija, organizacija i pojedinaca.	<i>Kompletna evaluacija vrši se svake treće godine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u analizu učinkovitosti komunikacija, koordinaciju i uvezanost institucija i organizacija u mreži; - Uvid u valjanost evaluacije; - Intervju sa odgovornom osobom.
8.2.4 A	Rezultati evaluacije koriste se radi unapređenja postojećih kantonalnih programa, uspostavljanja novih i preusmjerenja resursa radi postizanja ciljeva.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u unapređenje kantonalnog sistema javnog zdravlja (evaluacija programa, uvođenje novih programa, realokacija resursa); - Intervju sa odgovornom osobom.

PREGLED SADRŽAJA STANDARDA

- ❖ Da li učestvujemo u naučnim istraživanjima?

POGLAVLJE 9. ISTRAŽIVANJA NOVIH PRISTUPA I INOVATIVNIH RJEŠENJA ZA ZDRAVSTVENE PROBLEME U ZAJEDNICI

St.	C kriteriji	A kriteriji	Σ
9.1	0	4	4
9.2	0	2	2
9.3	1	1	2
Σ	1	7	8

Ovo poglavlje obuhvata:

- raspon inovativnih rješenja za zdravstvene probleme, od praktičnih pitanja na terenu do unapređenja javnozdravstvene prakse i primjene rezultata istraživanja;
- uspostavljanje veza s akademskim institucijama i istraživačkim centrima;
- kapacitiranje za epidemiološke analize i analize zdravstvenih politika i istraživanja zdravstvenog sistema.

9.1 Evaluacije procesa unapređenja zdravlja			
Standard	Izjava		Reference
9.1	ZZJZ FBiH predvodi cijeli sistem javnog zdravstva na federalnom nivou radi saradničke evaluacije procesa unapređenja zdravlja.		Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13 Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH“, br. 59/05, 52/11, 6/17
	Uputstvo		
	Promocija inovacija.		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
9.1.1 A	ZZJZ FBiH predvodi i koordinira rad na inovacijama radi jačanja prakse javnog zdravlja (promocija inovacija).		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u strateški i godišnji plan; - Intervju sa direktorom i šefovima službi/odgovornim osobama.
9.1.2 A	ZZJZ FBiH podstiče osoblje da pronalazi nova rješenja za zdravstvena pitanja u zajednici, osiguravajući za te aktivnosti resurse (vrijeme, informacije, novac) i otvarajući mogućnosti za testiranje novih ideja radi provjere njihove izvodljivosti.	<i>Treba definisati tzv. „zaštićeno vrijeme“ za osoblje koje radi na poboljšanju kvaliteta.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u inovativna rješenja tokom prethodne kalendarske godine; - Intervju sa odgovornom osobom.
9.1.3 A	ZZJZ FBiH kandidira određene teme i pitanja javnog zdravlja za naučna istraživanja, bilo unutar institucije, bilo u okviru akademskih institucija i istraživačkih centara.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u kandidirane teme stručnih i naučnih istraživanja potekle iz ZZJZ FBiH; - Intervju sa šefovima službi/odgovornom osobom.
9.1.4 A	ZZJZ FBiH istražuje, informira se i prati dobru praksu kao rezultat rada drugih agencija i organizacija na kantonalnom, federalnom i državnom nivou.		<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u načine praćenja i informiranja rezultata drugih organizacija u oblasti javnog zdravlja; - Intervju sa odgovornom osobom.

9.2 Saradnja s akademskim i istraživačkim institucijama			
Standard	Izjava		Reference
9.2	ZZJZ FBiH uspostavlja široke relacije s akademskim i istraživačkim institucijama radi implementacije zahtjeva iz strateškog plana i ovih standarda.		Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13
	Uputstvo		
	Saradnja s akademskim i istraživačkim institucijama		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
9.2.1 A	ZZJZ FBiH saraduje s akademskim institucijama, školama javnog zdravlja, medicinskim, stomatološkim, farmaceutskim i sestrinskim fakultetima, bibliotekama, agencijama i organizacijama koje se bave okolišem, farmaceutskim kompanijama, udruženjima, profesionalnim komorama, privatnim sektorom i dr.	ZZJZ FBiH ostvaruje akademsku saradnju s kantonalnim i/ili federalnim školama zdravstvenog usmjerenja radi razmjene iskustava i učenja.	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u strateški i godišnji plan; - Uvid u utvrđene sporazume i potpisane ugovore s akademskim i drugim institucijama i organizacijama; - Uvid u rezultate saradnje; - Intervju sa direktorom i odgovornim osobama.
9.2.2 A	Saradnja se ostvaruje u rasponu od konsultacija i traženja savjeta do formalnog ili neformalnog pridruživanja.	Na temelju široke saradnje, ZZJZ FBiH stvara pretpostavke za naučna istraživanja, kontinuiranu edukaciju i obuku svojih zaposlenika.	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u raspom saradnje, utvrđene sporazume i potpisane ugovore s akademskim i drugim institucijama, komorama i organizacijama; - Intervju sa odgovornom osobom.

9.3 Učešće u populacionim i sistemskim istraživanjima			
Standard	Izjava		Reference
9.3	ZZJZ FBiH inicira istraživanja koja doprinose epidemiološkim analizama i analizama zdravstvenih politika te poboljšanju izvršenja zdravstvenih sistema.		Zakon o zdravstvenoj zaštiti, „SN FBiH“, br. 46/10, 75/13 Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, „SN FBiH, br. 59/05, 52/11, 6/17
	Uputstvo		
	Kapacitet ZZJZ FBiH za učešće u populacionim i sistemskim istraživanjima organizacije zdravstvene zaštite.		
Kriterij	Izjava	Uputstvo	Dokazi za ocjenu
9.3.1 A	ZZJZ FBiH planira resurse za naučno-istraživački rad.	Obuka osoblja, uvođenje informacijsko-komunikacijskih tehnologija, na primjer.	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u strateški i godišnji plan; - Intervju sa direktorom i odgovornim osobama
9.3.2 C	ZZJZ FBiH diseminira rezultate istraživanja putem stručnih i naučnih časopisa i na Internetu prema proceduri.	Procedura je napisana/revidirana u zadnje tri godine.	<ul style="list-style-type: none"> - Uvid u rezultate istraživanja; - Intervju s odgovornim osobama; - Uvid u proceduru

LISTA SKRAĆENICA

AKAZ	– Agencija za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u Federaciji BiH
CDC	– Centers for Disease Control and Prevention, Atlanta, US
EU	– Europska Unija
ZZJZ FBiH	– Zavod za javno zdravstvo u FBiH
UN	– Ujedinjeni narodi
SZO	– Svjetska zdravstvena organizacija
ZPPZ	– Zdravstveni profil populacije u zajednici
ZSS	– zdravstveno stanje sanovništva